

NBP

Centrum Pieniądza
im. Sławomira S. Skrzyпка

Nr 7
Kwiecień 2016 r.

Bankoteka

Wydanie specjalne – inauguracja Centrum Pieniądza NBP

Szanowni Państwo!

Z prawdziwą radością zapraszam do nowo otwartego Centrum Pieniądza Narodowego Banku Polskiego im. Sławomira S. Skrzypka.

O historii tworzenia tej placówki – od momentu gdy pojawiła się idea centrum edukacji ekonomicznej w NBP (rok 2008), aż do dnia dzisiejszego, w którym otwieramy podwoje Centrum dla zwiedzających – można przeczytać w tym wydaniu „Bankoteki”.

Przedstawiamy Państwu także osoby, które miały wpływ na powstawanie Centrum, zarówno pracowników banku centralnego, jak i specjalistów spoza NBP. W budowaniu naszej placówki uczestniczyli wybitni eksperci z wielu dziedzin: muzealnicy, historycy sztuki i znawcy historii gospodarczej, ekonomiści, scenografowie, architekci, bankowcy i finansisci.

Centrum Pieniądza NBP to unikalne miejsce w Polsce, które będzie wносить ważny wkład w edukację ekonomiczną i wpływać na wzrost tej wiedzy wśród Polaków. Wspaniałą prezent dla wszystkich, którzy interesują się historią pieniądza. NBP ma pionierski udział w inicjowaniu projektów edukacyjnych, zbudował cały mechanizm edukacji ekonomicznej, jest docenianym liderem na tym polu. Centrum Pieniądza NBP stanie się najbardziej spektakularnym instrumentem w systemie dotychczasowych działań edukacyjnych Narodowego Banku Polskiego.

Trudno wyobrazić sobie atrakcyjniejszą lekcję ekonomii niż wizyta w naszej placówce.

Na świecie działa ponad sto muzeów pieniądza i bankowości zrzeszonych w ICOMON (*International Committee for Money and Banking Museums*). Wśród nich są centra edukacyjne stworzone przez banki centralne w celu popularyzacji wiedzy finansowej i ekonomicznej. Ich doświadczenie wykorzystaliśmy przy budowie Centrum Pieniądza NBP.

Oprócz codziennej działalności edukacyjnej większość muzeów pieniądza organizuje również cykliczne wystawy czasowe. Centrum Pieniądza NBP jeszcze przed otwarciem zorganizowało cztery wystawy tematyczne w Warszawie oraz ekspozycje mobilne, które odwiedzały oddziały okręgowe NBP w całym kraju.

By upamiętnić otwarcie Centrum Pieniądza, Narodowy Bank Polski wyemitował kolekcjonerską srebrną monetę o wartości nominalnej 10 zł, którą prezentujemy na łamach „Bankoteki”.

Mam nadzieję, że wiedza ekonomiczna zdobyta w Centrum Pieniądza NBP pozwoli naszym gościom lepiej odnajdywać się w polskiej i światowej gospodarce rynkowej.

Prof. Marek Belka
Prezes
Narodowego Banku Polskiego

Moneta okolicznościowa upamiętniająca otwarcie Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

Moneta Centrum Pieniądza Narodowego Banku Polskiego im. Sławomira S. Skrzypka jest poświęcona jedynej w swoim rodzaju placówce edukacyjno-wystawienniczej, otwartej 20 kwietnia 2016 roku w centrali NBP w Warszawie. Patronem Centrum jest pomysłodawca projektu Sławomir S. Skrzypek, tragicznie zmarły w katastrofie smoleńskiej prezes NBP.

Licząca ponad 2000 m² powierzchni i podzielona na 16 modułów tematycznych ekspozycja stała Centrum opowiada historię pieniądza, propaguje wiedzę ekonomiczną, wyjaśnia rolę banków centralnych i znaczenie procesów ekonomicznych oraz zasady inwestowania i lokowania pieniędzy. W intrygującej oprawie scenograficznej zgromadzono kilka tysięcy unikalnych eksponatów i numizmatów oraz ponad 250 najnowocześniejszych urządzeń multimedialnych stanowiących interaktywną platformę, dzięki której zwiedzający mogą wziąć udział w strategicznych grach ekonomicznych albo obejrzeć tematyczne animacje i filmy. Goście mogą również zapoznać się z jedną z większych w kraju kolekcji polskich monet, porozmawiać z wirtualnym bankierem, podnieść w skarbcu sztabę złota czy zbadać w laboratorium autentyczność własnych pieniędzy.

W zamierzeniu emitenta moneta ma ujmować syntetycznie ideę Centrum, którą można zdefiniować jako interakcję pomiędzy człowiekiem a ekspozycją, czyli światem pieniądza opisanym poprzez trzy podstawowe kategorie: historię, etykę i estetykę (pieniądz jako dzieło sztuki).

Głównym elementem rewersu jest „drzewo wiedzy” – jeden z najbardziej charakterystycznych punktów ekspozycji Centrum, tak ze względu na swoją atrakcyjność scenograficzną, jak też liczne warstwy znaczeniowe. Pozostałe elementy, takie jak okrążająca drzewo tarcza zegara historii i umieszczona w tle wstęga gablot, również należą do scenografii ekspozycji stałej, którą wiąże motyw banknotowego gilosa widoczny w kolejnych modułach.

O ile rewers jest nośnikiem treści *stricte* symbolicznych, o tyle awers dopełnia narrację, wprowadzając pojęcia kluczowe dla opowieści o świecie pieniądza. Zapisane na monecie słowa – bezpieczeństwo,

przyszłość, stabilność, wartość, historia, państwo, kultura, wiedza, pieniądz, rozwój, rynek i bank – są wpisane w kręgi, rozchodzące się koncentrycznie od umiejscowionego centralnie godła, stanowiącego plastyczną i znaczeniową oś kompozycji. Kręgi te, przywodzące na myśl kształt monety czy też elementy precyzyjnego mechanizmu, są graficznym *leitmotivem* Centrum, obecnym m.in. jako ikony nawigacji w aplikacjach multimedialnych.

Taki układ znaczeń, łączący aspekt techniczny z humanistycznym, pokazuje jednocześnie sposób, w jaki te dwa obszary będą się przenikać podczas zwiedzania Centrum, oferując kompendium wiedzy o pieniądzu.

■ Piotr C. Śliwowski
Zastępca Dyrektora DEW
Centrum Pieniądza NBP
im. Sławomira S. Skrzypka

18 kwietnia 2016 roku Narodowy Bank Polski wprowadził do obrotu srebrną monetę o nominale 10 zł: „Centrum Pieniądza Narodowego Banku Polskiego im. Sławomira S. Skrzypka”.

Nominał	10 zł
Metal	Ag 925/1000
Stempel	lustrzany, selektywne złocenie
Średnica	32,00 mm
Masa	14,14 g
Brzeg (bok)	gładki
Nakład	do 40 000 szt.
Projektant	Dobrochna Surajewska
Emitent	NBP

Na zlecenie NBP monety wyprodukowała Mennica Polska SA

Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym monet i banknotów kolekcjonerskich.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

Na awersie każdej polskiej monety okolicznościowej znajduje się:

- Nominał
- Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej
- Napis: Rzeczpospolita Polska
- Rok emisji

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Kronika

Jak rodziła się idea

Jak powstawało Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

Lata 2008–2016

2008 rok

■ Prezes Narodowego Banku Polskiego Sławomir S. Skrzypek zgłasza inicjatywę stworzenia placówki ekspozycyjno-edukacyjnej dotyczącej historii pieniądza.

*Sławomir S. Skrzypek
Prezes Narodowego Banku
Polskiego (2007–2010).
Zginął tragicznie w katastrofie
smoleńskiej 10 kwietnia 2010 r.*

■ Powołany zostaje zespół roboczy, który ma przygotować projekt studyjny. Założeniem jest stworzenie placówki edukacyjnej i wystawienniczej, gromadzącej ekspozycje ilustrujące dzieje i rolę pieniądza w gospodarczo-społecznej historii Polski i świata.

Punktem odniesienia są muzea pieniądza, które powstały przy bankach centralnych w Europie i na świecie.

■ Zarząd NBP podejmuje uchwałę w sprawie „Planu inwestycji NBP na rok 2009”, w której uwzględnia wydatki na zadanie inwestycyjne związane z modernizacją przestrzeni po Polskiej Akademii Nauk. Ta część budynku centrali NBP ma zostać wykorzystana na siedzibę placówki edukacyjnej.

■ Przyjęta zostaje robocza nazwa przyszłej placówki – **Centrum Promocji i Edukacji Ekonomicznej**.

Nad pracami organizacyjnymi czuwa Departament Komunikacji i Promocji.

2009 rok

■ Rozpoczynają się prace nad przygotowaniem scenariusza ekspozycji Centrum Promocji i Edukacji Ekonomicznej NBP. W pracach nad koncepcją merytoryczną udział biorą: pracownicy NBP oraz członkowie Zarządu Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, Związku Banków Polskich, współtwórcy nowoczesnych ekspozycji muzealnych i historycy. Wśród nich są eksperci, którzy wspierają prace zespołu roboczego w aspekcie merytorycznym oraz w zakresie nowoczesnych rozwiązań ekspozycyjnych – prof. Andrzej Rottermund, prof. Wojciech Roszkowski, prof. Mariusz Mielczarek, prof. Leszek Mądzik.

■ Powołana zostaje Komisja ds. Centrum Promocji i Edukacji Ekonomicznej, której przewodniczącym zostaje Jakub Skiba, członek Zarządu NBP. Komisja analizuje założenia funkcjonalne oraz koncepcję podziału na kilkanaście modułów ekspozycyjnych przestrzeni przeznaczonych na siedzibę Centrum.

2010 rok

■ Kontynuacja prac architektonicznych związanych z opracowywaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej.

■ Nawiązanie współpracy z Małopolskim Instytutem Kultury z Krakowa w celu opracowania merytorycznego, zawierającego analizę założeń ekspozycyjnych oraz rekomendacje w zakresie nowoczesnych rozwiązań wystawienniczych i ekspozycyjnych. MIK przygotowuje wstępną koncepcję gier i zabaw ekonomicznych, ścieżek edukacyjnych i narzędzi interaktywnych, odwołujących się do założeń scenariusza ekspozycji.

■ Narodowy Bank Polski ogłasza konkurs na opracowanie koncepcji ekspozycji powstającego Centrum. W skład Sądu Konkursowego wchodzi dwanaście osób posiadających kwalifikacje umożliwiające ocenę zgłoszonych prac konkursowych: prof. Andrzej Rottermund – przewodniczący Sądu, Jakub Skiba, prof. Małgorzata Zaleska, prof. Leszek Mądzik, prof. Mariusz Mielczarek, prof. Wojciech

*Jakub Skiba
członek Zarządu NBP (2007–2013),
Przewodniczący Komisji ds. Centrum Promocji
i Edukacji Ekonomicznej (2009–2013)*

„Kilka powodów przesądziło o wyborze przez Narodowy Bank Polski nazwy »centrum«, a nie »muzeum« dla swojego przedsięwzięcia. Po pierwsze względy prawne: muzeum to instytucja kultury, która musi spełniać wymogi formalne związane m.in. z ewidencjonowaniem eksponatów i zatrudnianiem specjalistów. Mamy swoje reguły w tym zakresie i nie musimy sięgać po inne rozwiązania. Po drugie nazwa muzeum, rozpowszechniona w XIX w., odwołuje się do tradycyjnej placówki gromadzącej, katalogującej, a następnie prezentującej eksponaty, z założeniem kompletności i systematyczności.

Nasze założenia były zupełnie inne. Nie chcemy szczegółowo prezentować dziejów ekonomii i pieniądza. Taka ekspozycja zajęłaby pewnie całe centrum Warszawy. Celem było stworzenie placówki o charakterze edukacyjnym, przedstawienie tego, co w świecie gospodarki i finansów jest najistotniejsze, i to w sposób jak najbardziej atrakcyjny”.

*Z wywiadu Nasze Centrum ma uczyć,
Bankoteka nr 1, czerwiec 2011 r.*

*Eugeniusz Gatnar
członek Zarządu NBP (2010–5.01.2016),
Przewodniczący Komitetu Sterującego CP
(2013–2016), członek RPP od 13.01.2016 r.*

„Projekt Centrum Pieniądza NBP jest drugim, pod względem wielkości budżetu, największym projektem inwestycyjnym w Narodowym Banku Polskim. Struktura projektowa, z określonym budżetem i harmonogramem oraz kompetentnym zespołem projektowym, wydaje mi się najbardziej odpowiednia w przypadku tego przedsięwzięcia.

Centrum Pieniądza NBP jest projektem międzydepartamentalnym. Trzy departamenty są kluczowe dla jego realizacji: Departament Edukacji i Wydawnictw (DEW), Departament Administracji (DA), jako realizator części inwestycyjnej, oraz Departament Informatyki i Telekomunikacji (DIT) pełniący nadzór nad wyposażeniem w sprzęt elektroniczny i zarządzający jego funkcjonowaniem.

Uważa się, że ekonomia, wiedza o pieniądzu i bankowości, to wiedza tajemna. Naszym zadaniem w Centrum Pieniądza NBP będzie rozjaśnić tę tajemną wiedzę o pieniądzu i jego roli w gospodarce”.

*Z wywiadu Rozjaśnić wiedzę tajemną
o pieniądzu...,
Bankoteka nr 6, sierpień 2015 r.*

*Ryszard Kokoszcyński
członek Zarządu NBP od 4.08.2015 r.,
Przewodniczący Komitetu Sterującego CP
od 28.01.2016 r.*

„Ogromnie się cieszę, że – wprawdzie tylko w końcowej fazie realizacji – mogę stać się uczestnikiem tak ważnego projektu, jakim jest Centrum Pieniądza NBP.

Jestem z wykształcenia również nauczycielem, stąd moja sympatia do przedsięwzięć edukacyjnych. W przypadku edukacji ekonomicznej prowadzonej przez Narodowy Bank Polski mamy mocne naukowe wsparcie dla jej roli i przekonanie o ważności takich działań. Lepsze zrozumienie istoty pieniądza i jego roli w gospodarce przez ogół społeczeństwa zwiększa bowiem skuteczność i przejrzystość polityki pieniężnej prowadzonej przez bank centralny.

Cieszę się, że dołączam do zespołu osób związanych z przedsięwzięciem, które zbliży nowe grupy odbiorców do działań edukacyjnych Narodowego Banku Polskiego i jednocześnie przyczyni się do lepszego realizowania podstawowego mandatu NBP”.

Ryszard Kokoszcyński dla „Bankoteki”.

Dariusz Jadowski
Od 2010 r. Dyrektor Departamentu Edukacji i Wydawnictw, w którego strukturze powstało Centrum Pieniądza NBP, członek Komitetu Sterującego CP

„W Centrum Pieniądza będzie miało miejsce unikatowe skumulowanie wiedzy na temat historycznych form pieniądza, jego funkcjonowania jako niezwykle ważnego elementu mechanizmów gospodarczych i znaczenia dla poszczególnych okresów rozwoju społecznego oraz zmieniającej się roli pieniądza na osi czasu. Stwarzamy również możliwość spojrzenia na pieniądz jako dzieło sztuki, czy też źródło inspiracji dla twórców. Jeśli do tej części oferującej atrakcyjne eksponaty dodamy interaktywne możliwości sięgania po kontekst historyczny w postaci tekstów czy ikonografii, to wówczas otrzymamy atrakcyjne dla zwiedzających miejsce wchodzenia w wyjątkowo interesujący świat pieniądza. Chcielibyśmy, aby odwiedzający placówkę wyszli wzbogaceni, a nawet zaintrygowani wiedzą o funkcjonowaniu pieniądza we wszystkich epokach historycznych. Dzięki wyniesionej wiedzy zwiedzającym łatwiej będzie odnaleźć się w dzisiejszym świecie finansów”.

Z wywiadu *Poznać świat pieniądza*, Bankoteka nr 2, kwiecień 2012 r.

Morawski, Krzysztof Pietraszkiewicz, Radosław Jasiński, Jan Oldakowski, Bogdan Romaniuk, Marcin Kaszuba, J. Robert Kudelski.

■ Uchwałą z 14 października 2010 r. Zarząd NBP decyduje o zmianie roboczej nazwy – Centrum Promocji i Edukacji Ekonomicznej NBP – na **Centrum Pieniądza NBP**.

2011 rok

■ Konkurs na koncepcję ekspozycyjną Centrum wygrywa polska firma architektoniczna KiPP Projekt – spełniając w najwyższym stopniu oczekiwania Sądu Konkursowego.

■ Na potrzeby Centrum przeprowadzona zostaje inwentaryzacja zbiorów NBP (numizmatów, dokumentów bankowych, zabytkowych przedmiotów użytkowych).

■ Zarząd NBP podejmuje decyzję o nadaniu powstającej placówce imienia patrona. Od tej chwili pełna nazwa placówki to **Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzyпка** – kwiecień 2011 r.

■ Decyzją przewodniczącego Komisji ds. Centrum Promocji i Edukacji Ekonomicznej NBP, Jakuba Skiby (nazwę zmieniono następnie na Komisję ds. Centrum Pieniądza NBP im. Stanisława S. Skrzyпка), powołane zostały zespoły zadaniowe:

- do spraw przygotowania programu edukacyjnego dla Centrum Pieniądza NBP
- do spraw inwentaryzacji eksponatów
- do spraw scenariusza ekspozycji

■ W celu przygotowywania narracji merytorycznej dla poszczególnych przestrzeni ekspozycyjnych powołano dodatkowe zewnętrzne zespoły eksperckie.

2012 rok

■ Departament Edukacji i Wydawnictw, kierowany przez dyrektora Dariusza Jadowskiego, przejmuje od Departamentu

Jan Marek Urbaniak
Zastępca Dyrektora DEW

„Ambicję ukazania w szerszym kontekście problematyki bankowości centralnej ma tworzone właśnie Centrum Pieniądza NBP, gdzie polskiej bankowości centralnej będzie w całości poświęcony jeden z modułów”.

Z artykułu J. M. Urbaniaka *Banki centralne – też mają ciekawą historię*, Bankoteka nr 3, październik 2013 r.

Komunikacji i Promocji prace koncepcyjne związane z przyszłą placówką oraz zadanie stworzenia organizacyjnej struktury tworzonego Centrum Pieniądza NBP.

■ W celu usprawnienia realizacji nowego zakresu działań DEW, w styczniu 2012 r. w ramach struktury Departamentu, wyodrębni się kilkuosobowy zespół roboczy. Dyrektorem biura Centrum Pieniądza NBP zostaje J. Robert Kudelski.

■ W ramach Departamentu Edukacji i Wydawnictw prace Centrum Pieniądza bezpośrednio nadzoruje Jan Marek Urbaniak, zastępca dyrektora DEW.

■ Zarząd NBP powołuje pełnomocnika do spraw przygotowania otwarcia Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzyпка.

J. Robert Kudelski
Dyrektor biura Centrum Pieniądza NBP
(2012–2013), doradca w DEW

„W założeniach modelu placówki edukacyjnej tworzonej przez NBP ekspozyty będą pełnić bardzo ważną rolę. Staraliśmy się, aby nasi odbiorcy przyswajali sobie wiedzę z zakresu ekonomii w kontakcie z materialnymi przedmiotami, które dokumentują zjawiska gospodarcze i historię pieniądza we wszystkich jego formach i okresach historycznych. Od początku planowaliśmy, że w Centrum Pieniądza NBP znajdzie się kilka tysięcy ekspozatów – od najstarszych środków płatniczych z różnych obszarów geograficznych, poprzez archiwalne dokumenty bankowe, rozwiązania techniczne wspierające funkcjonowanie rynków finansowych w poprzednich dekadach, karty i czytniki płatnicze, oraz bankomat. W zasobach NBP jest już wiele ekspozatów, ale w dalszym ciągu gromadzimy nowe. Jakiś czas temu pozyskaliśmy od polskiego kolekcjonera unikatową kolekcję płacideł chińskich. Kolejnym nabytkiem był jeden z pierwszych na świecie banknotów będący w obiegu na terenie Chin prawie 650 lat temu”.

Z wywiadu *Ekspozaty, które uczą*,
Bankoteka nr 4, maj 2013 r.

Stanowisko to obejmuje Jakub Skiba – członek Zarządu NBP.

■ W Regulaminie organizacyjnym NBP zadanie dotyczące koordynacji prac związanych z utworzeniem i zarządzaniem Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka w zakresie prowadzenia działalności edukacyjnej NBP powierza się Departamentowi Edukacji i Wydawnictw.

■ Prace Centrum Pieniądza NBP zostają podzielone na pięć głównych obszarów merytorycznych i funkcjonalno-organizacyjnych:

1. Kuratorsko-ekspozycyjny.

2. Edukacyjny.

3. Promocyjny i informacyjny:

– Prowadzenie działań informacyjnych związanych z projektem CP NBP, m.in. przygotowanie prezentacji multimedialnych na potrzeby Dni Otwartych NBP,

– Wydawanie magazynu promocyjnego CP NBP „Bankoteka” w językach polskim i angielskim oraz okazjonalnie w języku rosyjskim,

– Opracowanie koncepcji wystawy czasowej pt. „Dzieje bankowości centralnej – Polska i USA” – grudzień 2013.

Kolejne wystawy czasowe organizowane są przez CP NBP w holu Oddziału Okręgowego NBP w Warszawie, a następnie w innych oddziałach NBP w kraju:

„Władysław Grabski, Bank Polski SA i stabilizacja ekonomiczna kraju” – maj 2014,
„Wojenne losy polskiego złota” – wrzesień 2014 – Warszawa i inne oddziały,

„Przed otwarciem Centrum Pieniądza NBP” – styczeń 2016.

– Informowanie pracowników NBP o Centrum Pieniądza NBP: – Intranet i czasopismo „Jak w Banku”.

4. Informatyczno-multimedialny:

Koordynowanie przygotowania przez ekspertów scenariuszy aplikacji multimedial-

nych oraz przygotowanie we współpracy z firmą architektoniczną KiPP Projekt animowanej wizualizacji ekspozycji CP NBP.

5. Organizacyjno-administracyjny:

Podjęcie bliższej współpracy z Departamentem Emisyjno-Skarbowym w zakresie zasad przechowywania i konserwacji ekspozatów.

■ Centrum Pieniądza NBP nawiązuje współpracę z licznymi krajowymi i zagranicznymi muzeami, centrami edukacyjnymi oraz innymi placówkami kulturalnymi, w celu pozyskania wiedzy na temat aranżacji przestrzeni ekspozycyjnych, sposobów prezentacji ekspozatów, działalności edukacyjnej, wykorzystania technologii informatycznych i aplikacji multimedialnych oraz skorzystania z doświadczeń instytucji eksperckich i największych muzeów pieniądza na świecie.

■ CP NBP organizuje warsztaty pt. *Promoting Financial Education* w ramach konferencji *European Association of Banking and Financial History (EABH)* w Warszawie.

■ Centrum Pieniądza NBP regularnie uczestniczy w konferencjach i spotkaniach roboczych z udziałem przedstawicieli muzeów pieniądza z całego świata. Celem tych spotkań jest prezentacja dotychczasowych osiągnięć istniejących placówek edukacji ekonomicznej oraz wymiana doświadczeń w zakresie ich tworzenia i funkcjonowania. Przedstawiciele CP NBP uczestniczą w latach 2011–2013 w konferencjach *ICOMON (International Committee for Money and Banking Museums)* oraz w konferencjach *ESBC (Money Museum Informal Network)*, organizowanych przez banki centralne krajów Unii Europejskiej.

■ Równolegle, w ramach rozwijania międzynarodowych projektów badawczych, CP NBP podejmuje współpracę z Bankiem Rosji w zakresie przeprowadzenia kwerendy materiałów archiwalnych dotyczących historii polskiej i rosyjskiej bankowości centralnej w XIX wieku.

Prace wykonawcze, wrzesień-październik 2015 r.

CP NBP przygotowało konferencję pt. „Łódź i świat finansów na przełomie XIX i XX wieku”. Tematem przewodnim tego spotkania jest historia gospodarcza Łodzi jako przykład rynkowych możliwości rozwoju.

2013 rok

■ Zarząd NBP akceptuje wniosek o realizację projektu „Utworzenie placówki edukacyjno-ekspozycyjnej pn. Centrum Pieniądza NBP”, przygotowany przez DEW. Uzasadnieniem przejścia na zarządzanie projektowe jest konieczność skutecznego koordynowania różnych aktywności wspomagających proces tworzenia CP NBP, co wymaga współpracy wielu departamentów oraz efektywniejszego planowania kosztów, zasobów ludzkich i monitorowania przebiegu prac – 24 października.

■ Przewodniczącym Komitetu Sterującego zostaje prof. Eugeniusz Gatnar, członek Zarządu NBP, pełniący nadzór nad DEW.

Członkami Komitetu Sterującego zostają:

Dariusz Jadowski – dyrektor Departamentu Edukacji i Wydawnictw,

Ewa Smulewicz – dyrektor Departamentu Administracji.

■ Przewodniczący Komitetu Sterującego powołuje Zespół Projektowy, którego kierownikiem zostaje nowy dyrektor biura CP NBP Ferdynand B. Ruszczyc.

■ Decyzją Komitetu Sterującego projektu, za datę rozpoczęcia zadania projektowego przyjmuje się dzień 3 lutego 2014 r.

Działania przetargowe – 2013 r.

Powołanie komisji przetargowej	26.04
Zamieszczenie ogłoszenia o dialogu technicznym	17.05
Składanie wniosków o dopuszczenie do dialogu technicznego	03.06
Prowadzenie dialogu z wykonawcami	17–25.06

Ferdynand B. Ruszczyc

Od stycznia 2014 r. dyrektor biura Centrum Pieniądza NBP w Departamencie Edukacji i Wydawnictw oraz Kierownik Projektu „Utworzenie placówki edukacyjno-ekspozycyjnej pn. Centrum Pieniądza NBP” (do lutego 2016 r.).

Działania przetargowe – 2013 r.

Przygotowanie ogłoszenia o zamówieniu – przetarg ograniczony	do 05.07
Otwarcie wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu	14.10
Ocena i badanie wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu	31.12

2014 rok

Działania przetargowe – 2014 r.

Opracowanie SIWZ (Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia), uzgodnienia z DP, DA i DZP/DKRZ	07.01 – 25.04
Zaproszenie wykonawców do złożenia oferty (przesłanie wykonawcom SIWZ)	29.04
Wszyscy czterej wykonawcy biorący udział w postępowaniu składają swoje oferty. Komisja przetargowa z udziałem biegłych i ekspertów z różnych dziedzin	

Barbara Kozłowska
doradca w Departamencie Administracji,
od 2014 r. Koordynator Umowy i Zastępca
Kierownika, a od lutego 2016 r. Kierownik
Projektu CP NBP.

Działania przetargowe – 2014 r.

(m.in. mechatroniki i aplikacji multimedialnych) przeprowadza badanie ofert i dokonuje ich oceny	30.07
Komisja przetargowa rekomenduje Kierownikowi Zamawiającego wybór najkorzystniejszej oferty	18.08
Zarząd NBP na wniosek Komitetu Sterującego przyjmuje uchwałę 4/35/2014 w sprawie zadania inwestycyjnego pn. „Utworzenie placówki edukacyjno-ekspozycyjnej pn. Centrum Pieniądza NBP im. Stawomira S. Skrzyпка”	25.08
NBP publikuje zawiadomienie o wyborze najkorzystniejszej oferty. Wykonawcą ekspozycji Centrum Pieniądza NBP zostaje Konsorcjum w składzie: TRIAS SA z Torunia oraz Zakład Budowy i Dekoracji Stanisław Górecki z Wrocławia	26.08
Umowa z wykonawcą zostaje podpisana przez dyrektorów departamentów: Administracji oraz Koordynacji i Realizacji Zakupów. Oznacza to zakończenie postępowania przetargowego	6.10

2015 rok

■ Konsorcjum składające się z firm TRIAS SA i ZBiD zgłasza zakończenie realizacji przedmiotu umowy, a tym samym gotowość do obioru końcowego robót budowlanych i innych prac wykonanych w ramach budowy – październik.

■ Prowadzone są działania Komisji odbioru końcowego powołanej przez Departament Administracji, prowadzący inwestycję. Wyłonione podkomisje odpowiadają za odbiór poszczególnych elementów ekspozycji – wykonanych prac budowlanych, instalacji elektrycznych, sanitarnych i teleinformatycznych, zabezpieczeń przestrzeni ekspozycyjnej oraz systemu edukacyjnego – listopad.

■ Po podpisaniu protokołu odbioru końcowego i przekazaniu ekspozycji przyszłemu użytkownikowi w gablotach umieszczone są ekspozyty, stanowiące integralną część narracji merytorycznej poszczególnych obszarów przestrzeni wystawienniczej – grudzień.

2016 rok

Odbiór ostateczny i podpisanie protokołu odbioru końcowego	29.01
Przekazanie obiektu CP NBP – umieszczenie ekspozycji w gablotach	luty – kwiecień
Podpisanie protokołu odbioru rzeczowo-ilościowego	16.02
Rekrutacja i edukacja przewodników	marzec – kwiecień
Przygotowanie materiałów promocyjnych i informacyjnych	luty – kwiecień

Po wyborze do Rady Polityki Pieniężnej prof. Eugeniusza Gatnara – decyzją Zarządu NBP – nowym przewodniczącym Komitetu Sterującego zostaje prof. Ryszard Kokoszczyński, członek Zarządu NBP, pełniący nadzór nad Departamentem Edukacji i Wydawnictw – 28.01.

Piotr C. Śliwowski
od 2013 r. ekspert, a od 14 marca 2016 r.
Zastępca Dyrektora DEW kierujący pracami
Centrum Pieniądza NBP

„Centrum Pieniądza NBP – ze swoją symboliczną lokalizacją w siedzibie banku centralnego, intrygującą scenografią, tysiącami wyjątkowych ekspozycji i setkami instalacji multimedialnych – stanowi nową jakość wśród placówek wystawienniczo-edukacyjnych. Wykorzystująca najnowsze rozwiązania technologiczne i w pełni interaktywna ekspozycja stała się dostosowana do potrzeb wszystkich grup odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej. Jestem głęboko przekonany, że Centrum Pieniądza NBP wyznaczy całkowicie nowe trendy w popularyzacji wiedzy ekonomicznej, stając się punktem odniesienia dla innych placówek tego typu w kraju i za granicą”.

Piotr C. Śliwowski dla „Bankoteki”.

■ Opracował Stanisław Gorący

Edukacja ekonomiczna – budowanie kapitału społecznego

Racjonalne i efektywne korzystanie z instrumentów finansowych wymaga wiedzy. Potrzebę edukacji ekonomicznej i płynące z niej korzyści dla stabilności finansowej dostrzegły banki centralne na całym świecie. W NBP za ten obszar działalności odpowiada Departament Edukacji i Wydawnictw. Nowo utworzone Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka stanie się ważnym ogniwem realizowanej od wielu lat misji edukacyjnej NBP.

Edukacja ekonomiczna to stosunkowo młody i rozwojowy obszar aktywności banków centralnych. To właśnie one najwcześniej dostrzegły potrzebę działań sprzyjających racjonalności i stabilności zachowań na rynkach finansowych, a także dojrzałego korzystania z instrumentów finansowych. Edukacja ekonomiczna pośrednio wpływa na rozwój systemu finansowego oraz kształtowanie kapitału społecznego, warunkującego rozwój gospodarczy.

W NBP departament odpowiedzialny za edukację ekonomiczną stał się więc ośrodkiem nowych inicjatyw merytorycznych, które spowodowały gruntowne zmiany w sposobie działania. DEW przyjął też nowe zadania, w tym priorytetowe – budowę Centrum Pieniądza NBP. Określono przejrzyste zasady planowania i kwalifikowania projektów edukacyjnych prowadzonych z udziałem partnerów zewnętrznych oraz oceny efektywności tych projektów. Wyzwania, przed którymi stanął DEW, dotyczyły: modernizacji prowadzenia działalności edukacyjnej zwiększającej zakres zadań DEW i budowę edukacyjnego centrum ekspozycyjnego.

Nowe rozwiązania

Reforma działalności edukacyjnej NBP rozpoczęła się w 2011 r., gdy Zarząd przyjął zaprojektowaną przez DEW uchwałę wprowadzającą zmiany systemowe, które zoptymalizowały planowanie, kwalifikowanie i weryfikowanie projektów edukacyjnych. W kolejnych latach system był doskonały, co w rezultacie doprowadziło do trwałych zmian:

- Usprawnienia procesu planowania działań edukacyjnych, m.in. przez znaczne zwiększenie ilości badań społecznych, na podstawie których można trafniej zdiagnozować i uaktualniać potrzeby społeczne z zakresu wiedzy finansowej.

- „Uspołecznienia” procesu opiniowania projektów poprzez włączenie w te działania specjalnie utworzonej Rady Edukacji Ekonomicznej (ciała doradczego z udziałem ekspertów zewnętrznych). Od powołania w lipcu 2011 r. Rada zaopiniowała już blisko 300 wniosków.
- Zbudowania od podstaw systemu ewaluacji, czyli mechanizmu stałego, obligatoryjnego sprawdzania efektywności i celowości działań edukacyjnych. Wyniki ewaluacji stały się jedną z podstaw – obok wspomnianych badań społecznych – planowania działań na następny rok oraz kwalifikowania do realizacji poszczególnych inicjatyw edukacyjnych.
- Uporządkowania naboru inicjatyw edukacyjnych – wprowadzono listy intencyjne, system punktacji projektów oraz wdrożono elektroniczne zgłaszanie projektów edukacyjnych.

Skala aktywności

Podejmowane przez NBP działania edukacyjne koncentrują się na wyjaśnianiu zasad funkcjonowania gospodarki rynkowej, roli banku centralnego, przybliżaniu pojęć i zjawisk ekonomicznych,

Wystawa biura ds. Centrum Pieniądza NBP – grudzień 2013 r.

Wystawa biura ds. Centrum Pieniądza NBP – maj 2014 r.

kształtowaniu umiejętności związanych z przedsiębiorczością oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu finansowemu.

W latach 2010–2015 bank był zaangażowany w ponad 1000 projektów edukacyjnych o różnej skali, w tym w około 420 projektów ogólnopolskich i ponadregionalnych. Pozostałe dotyczyły lokalnych inicjatyw (nawet w najodleglejszych zakątkach kraju), wspierających i sprzyjających budowaniu kapitału społecznego.

Adresatami blisko 300 projektów były szkoły (uczniowie i nauczyciele), z kolejnych ponad 300 skorzystało środowisko akademickie, a 25 skierowanych było do środowisk branżowych (m.in. pracowników organizacji pozarządowych, samorządowców, urzędników administracji publicznej oraz sędziów i prokuratorów). Z kolei ponad 60 przedsięwzięć przygotowano dla wybranych grup społecznych (m.in. liderów lokalnych środowisk oraz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym i finansowym, w tym mieszkańców wsi i niewielkich miejscowości).

Zmodernizowano również program studiów podyplomowych „Mechanizmy funkcjonowania strefy euro”, realizowanych przez 16 uczelni w całej Polsce. W dotychczasowych edycjach uczestniczyło już prawie 4,5 tys. słuchaczy (m.in. dziennikarze, nauczyciele, bankowcy).

Wśród inicjatyw DEW znalazły się także Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP za wybitne publikacje książkowe z dziedziny bankowości i finansów oraz konkurs grantowy dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację projektów z zakresu edukacji ekonomicznej dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (uruchomiony w 2015 r.).

Zwiększenie liczby zadań DEW wymagało zbudowania nowej struktury organizacyjnej. Departament przejął bowiem również odpowiedzialność za prowadzenie serwisu edukacyjnego NBPortal (od kilku lat jest on gruntownie modernizowany), a także za program Klub Przedsiębiorczych Nauczycieli IMPULS.

Wystawa biura ds. Centrum Pieniądza NBP – wrzesień 2014 r.

Final V edycji Wielkiego Testu Wiedzy Ekonomicznej realizowanego przez NBP i TVP

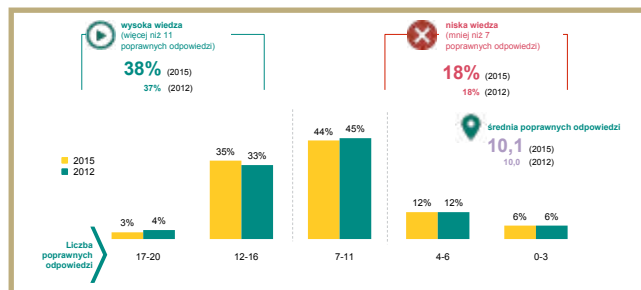

Kadr z odcinka serialu „Spokojnie, to tylko ekonomia” zrealizowanego w Centrum Pieniądza NBP

Media – efektywna edukacja

Jednym z najbardziej skutecznych instrumentów edukacyjnych są media, dlatego NBP aktywnie korzysta z tego kanału. W latach 2010–2015 w 129 tytułach ukazało się ponad 5200 dodatków edukacyjnych, przygotowanych we współpracy z ekspertami NBP, a Polskie Radio wyemitowało ponad 3 tys. audycji poświęconych tematyce ekonomicznej. W ostatnich latach stopniowo poszerzano ofertę edukacyjną, uruchomiono wiele nowych ogólnopolskich projektów. Realizowany od 2011 r. przez NBP i TVP Wielki Test Wiedzy Ekonomicznej i poprzedzający go miniseriały edukacyjne „Spokojnie, to tylko ekonomia” – to już społecznie rozpoznawalna marka, która stała się wzorem dla wielu instytucji rozpoczynających własną działalność edukacyjną.

NBP przeprowadza własne badania stanu wiedzy ekonomicznej Polaków i ewaluację projektów ekonomicznych

Ocena wiedzy ekonomicznej Polaków – wynik testu ewaluacyjnego NBP

Centrum Pieniądza – nowa platforma działań edukacyjnych NBP

Jednak najpoważniejszym zadaniem, przejętym od DKP w 2012 r., było utworzenie i zarządzanie Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzyпка. Będzie to nowoczesna placówka edukacyjna, łącząca klasyczne formy ekspozycyjne z interaktywnymi rozwiązaniami multimedialnymi. Jej misją będzie upowszechnianie wiedzy o roli pieniądza na tle historii gospodarczej Polski i świata, a także wyjaśnianie mechanizmów finansowych, systemów płatniczych oraz roli banków centralnych w gospodarce.

Przedsięwzięcie ma charakter międzydepartamentalny, bo poza wymiarem merytorycznym (przypisanym DEW), wiąże się z poważną inwestycją budowlaną. Obecnie, gdy Centrum Pieniądza NBP otworzyło swe podwoje, mają Państwo możliwość sprawdzenia rezultatów naszej pracy i przekonania się, jak fascynująca jest historia pieniądza.

Wystawa biura ds. Centrum Pieniądza NBP – styczeń 2016 r.

Zespół Centrum Pieniądza DEW, oprócz systematycznych prac nad uruchomieniem placówki, przygotowywał równoległe wystawy tematyczne: „Dzieje bankowości centralnej – Polska i USA”, „Władysław Grabski, Bank Polski SA i stabilizacja ekonomiczna kraju”, „Wojenne losy polskiego złota” oraz wystawę „Przed otwarciem Centrum Pieniądza NBP” prezentowane w holu Oddziału Okręgowego NBP w Warszawie. Wystawy na temat bankowości centralnej i losów polskiego złota były prezentowane, i nadal są pokazywane, w oddziałach okręgowych NBP w całej Polsce. Zespół organizował także międzynarodowe konferencje naukowe z zakresu historii finansów i pieniądza.

Strategia edukacji ekonomicznej

Dzięki wszystkim przedstawionym działaniom NBP zyskał opinię lidera edukacji ekonomicznej, zarówno w Polsce, jak i na arenie międzynarodowej. Doceniana jest skala podejmowanej przez bank aktywności oraz stworzenie sprawnie działającego systemu społecznych działań edukacyjnych. Znajduje to potwierdzenie podczas wymiany doświadczeń na wielu międzynarodowych forach, w EBC i OECD.

W kraju NBP jest postrzegany jako instytucja najlepiej przygotowana do roli promotora edukacji finansowej w Polsce. Sprawa ta była też przedmiotem prac programowych realizowanych przez DEW. Został przygotowany plan strategiczny, który poddano konsultacji z niektórymi instytucjami publicznymi pod hasłem „koalicji na rzecz edukacji finansowej”. Inicjatywa ta może wytyczyć perspektywę dalszego rozwijania aktywności edukacyjnej.

■ **Dariusz Jadowski**
Dyrektor Departamentu
Edukacji i Wydawnictw NBP

Centrum Pieniądza NBP

Zapraszamy na wędrowkę po świecie pieniądza pokazaną w szesnastu modułach tematyczno-chronologicznych.

Poznaj świat pieniądza!

Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzyпка pozwala zrozumieć podstawowe oraz skomplikowane procesy ekonomiczne. Pokazuje istotę tego, czym jest pieniądz i jak stał się podstawą gospodarki.

Nasze Centrum to szczególnie wehikuł czasu, którym można dotrzeć do najważniejszych miejsc związanych z historią pieniądza. Można dzięki niemu stać się świadkiem narodzin monety i banknotu, pierwszych banków, poznać teorie ekonomiczne, zobaczyć, jak powstaje pieniądz, jak działa bankomat i karta kredytowa.

Misja i cele

Misją Centrum Pieniądza NBP jest popularyzowanie wiedzy na temat ekonomii i historii pieniądza w sposób atrakcyjny, przy wykorzystaniu różnorodnych form prezentacji i nowoczesnych technologii.

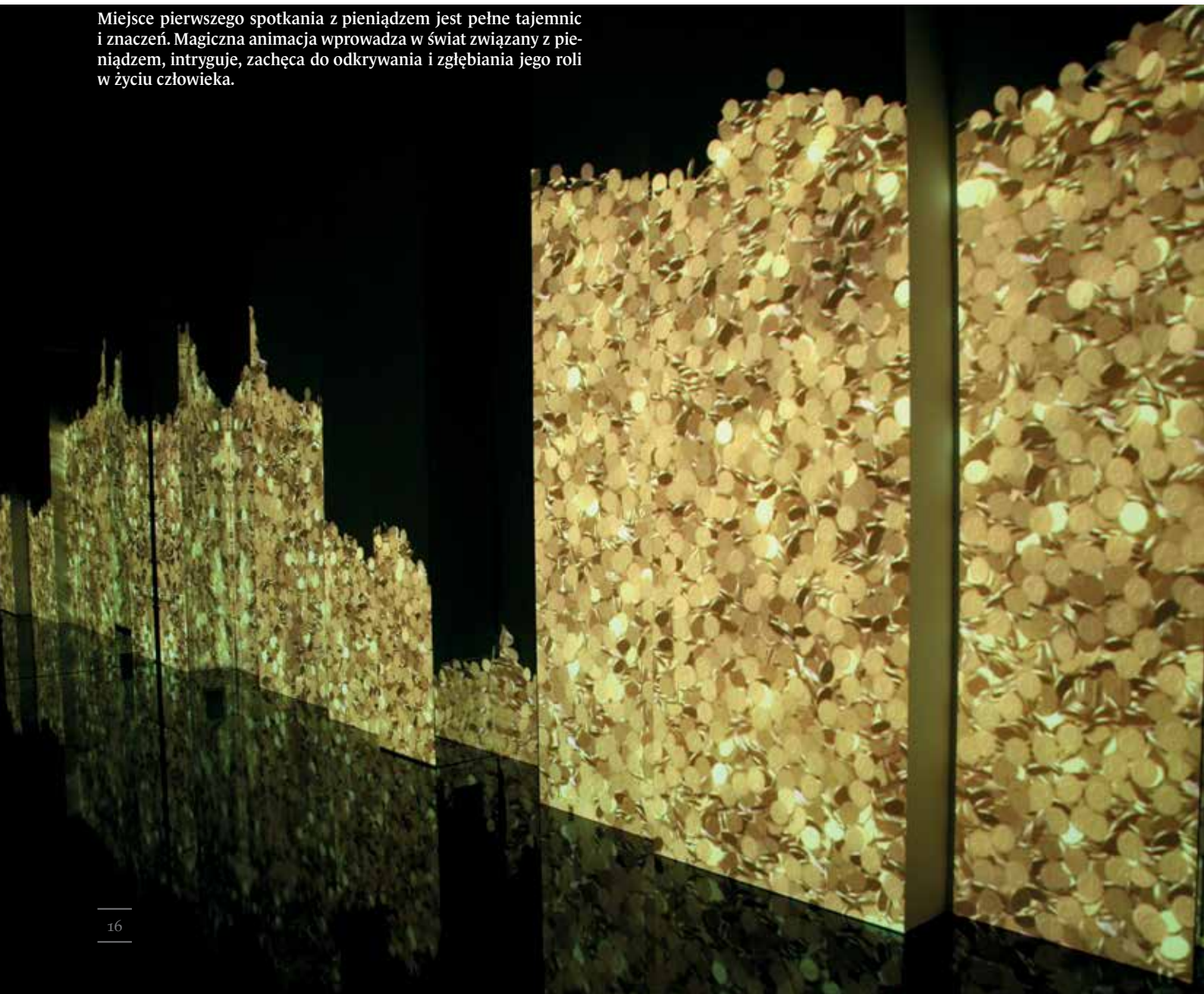
Celem działalności Centrum Pieniądza NBP jest dotarcie do szerokiego grona odbiorców i przybliżenie im zagadnień związanych z rozwojem ekonomii i gospodarki pieniężnej, funkcjami, jakie pieniądz pełnił na przestrzeni dziejów, a także historią powstania i ewolucją systemu bankowego i bankowości centralnej.

Centrum Pieniądza NBP mieści się w centrali Narodowego Banku Polskiego, w pobliżu stacji metra: Świętokrzyska i Nowy Świat-Uniwersytet. Wejście od ul. Świętokrzyskiej 11/21

Spotkanie z pieniądzem

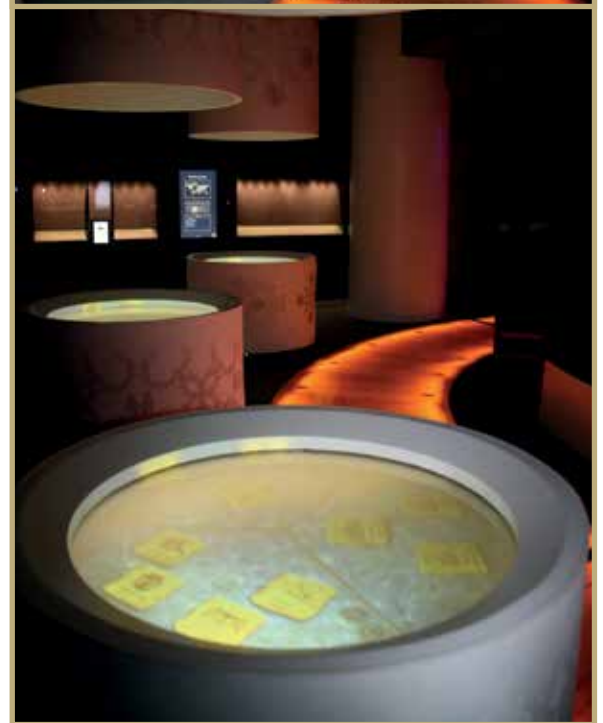
Miejsce pierwszego spotkania z pieniądzem jest pełne tajemnic i znaczeń. Magiczna animacja wprowadza w świat związany z pieniądzem, intryguje, zachęca do odkrywania i zgłębiania jego roli w życiu człowieka.

Antyk–średniowiecze–nowożytność

Ta sala to podróż do miejsc i czasów narodzin pieniądza. Zaprezentowano tu najstarsze i najciekawsze monety odzwierciedlające bogactwo form pieniądza, które powstawały na przestrzeni kilku tysięcy lat.

W Studiach Wiedzy można obejrzeć krótkie animacje – opowieści o historii i gospodarce człowieka na przestrzeni wieków i pod różnymi szerokościami geograficznymi – od starożytnego Egiptu po XVII-wieczną Europę.

Systemy pieniężne

W XVII wieku pojawił się nowy pomysł na to, jak uprościć transakcje finansowe. Zastąpiono wtedy monety wykonane z kruszcu pieniądzem papierowym. Niektóre kraje były wręcz zmuszone do przejścia na nową formę rozliczeń – szwedzki system pieniężny oparty na miedzi posiadał w „obrocie” monety

płytkowe ważące nawet 20 kg. Zwiedzający mogą się osobiście przekonać, jak trudno było taką monetę choćby podnieść.

W odróżnieniu od pieniądza kruszcowego (srebrnego lub złotego) wartość pieniądza papierowego została oparta na zbiorze zasad

określających relację jego wartości do ilości kruszcu, który miał stanowić zabezpieczenie dla emisji pieniędzy papierowych przez banki centralne.

Ulica Bankowa

Spacer po sali „Ulica Bankowa” przenosi w epokę XVIII i XIX wieku, kiedy rodziła się polska finansjera, a ilość instytucji finansowych wielokrotnie przekraczała tę obecną.

Bogactwo tego świata przybliży nam jeden z jego reprezentantów – Leopold Kronenberg. Finansista „opowiada” o swoim życiu i działalności. Wskazuje także najciekawsze miejsca ekspozycji.

Bank centralny

Sala „Banku centralnego” jest kluczowym miejscem zwiedzania Centrum Pieniądza NBP. Przedstawiono tu skomplikowane i burzliwe dzieje polskiego banku centralnego, instytucji, która odpowiada za stabilność polskiego pieniądza i całego systemu finansowego państwa.

Na gości czeka wirtualny pracownik Narodowego Banku Centralnego, który tłumaczy jego rolę w gospodarce i odpowiada na pytania dotyczące funkcji banku centralnego. W tej części Centrum Pieniądza NBP można zobaczyć pierwsze polskie pieniądze papierowe, a także dowiedzieć się, czym zajmował

się Bank Polski w XIX wieku, jak zmieniły się jego funkcje w XX wieku i jaka jest rola polskiego banku centralnego współcześnie.

Gabinet numizmatyka

„Gabinet numizmatyka” to świątynia dzieł wietnastowiecznego kolekcjonera, który dzięki gromadzeniu polskich monet przechowuje pamięć o historii swojego kraju.

W specjalnym, „ukrytym” pomieszczeniu znajduje się unikalny zbiór najcenniejszych polskich monet i kolekcji numizmatycznych NBP.

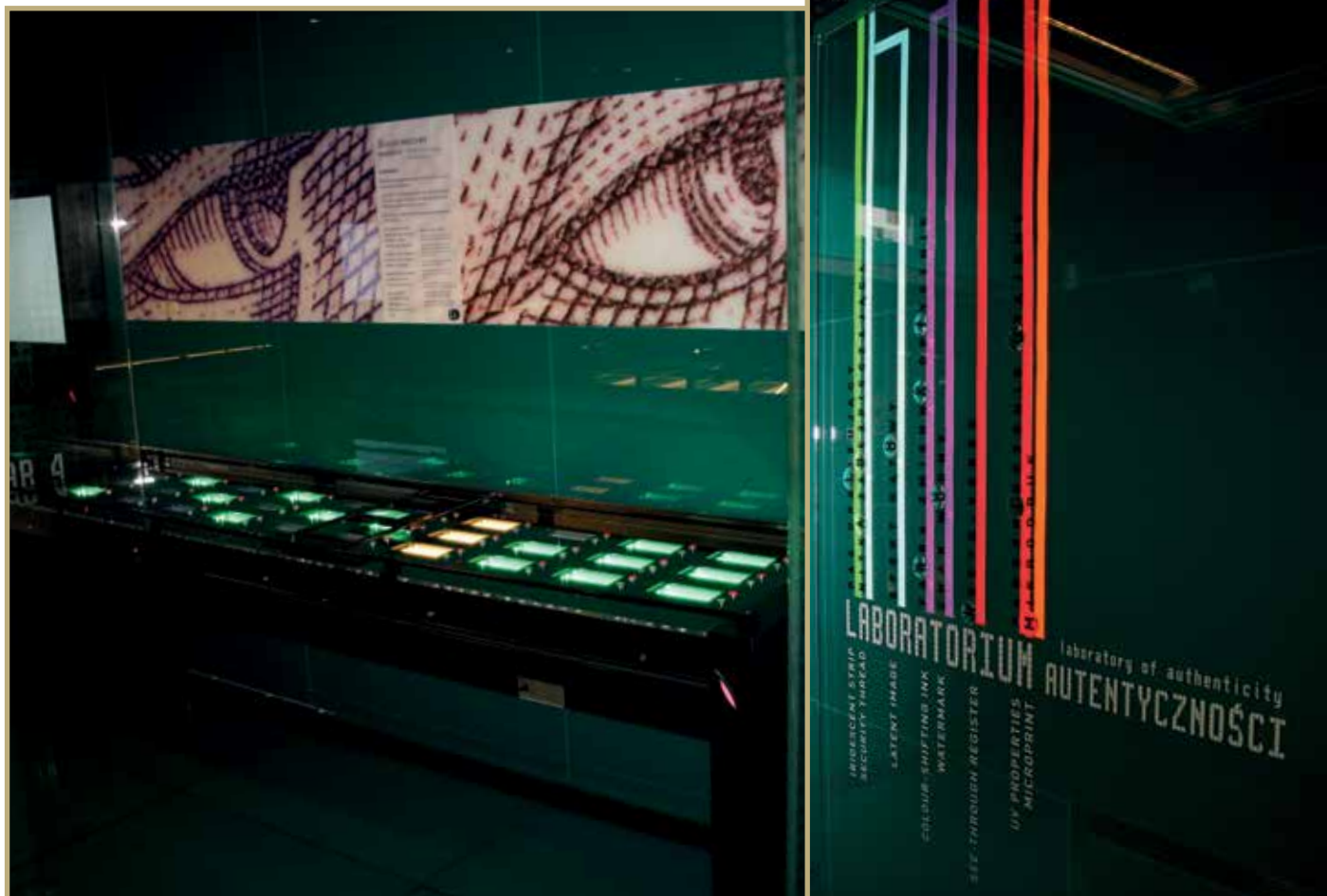

Laboratorium autentyczności

Autentyczność pieniądza bada się w laboratorium. Dzięki licznym urządzeniom zgromadzonym w tej sali może to zrobić każda osoba zwiedzająca Centrum Pieniądza NBP.

W trakcie wizyty w „Laboratorium autentyczności” poznaje się typy istniejących zabezpieczeń. Przy pomocy specjalnych urządzeń zwiedzający mogą sprawdzić, czy ich własne banknoty są oryginalne.

Na jednej ze ścian prezentowane są banknoty z różnych stron świata wraz z opisem ich zabezpieczeń.

Skarbiec

Obejrzeć skarbiec to marzenie każdej osoby odwiedzającej Narodowy Bank Polski. Spełniamy to pragnienie!

Zwiedzający mogą dotknąć sztaby złota, obejrzeć paczki z banknotami o wartości miliona złotych oraz zapoznać się ze sposobami zabezpieczania konwojów bankowych.

Wojny

Uwarunkowania polityczne i gospodarcze wpływają na wartość i formę pieniądza i je zmieniają. Bardzo wyraźnie procesy te widać podczas wojny.

Ta część ekspozycji przybliży sytuację gospodarczą i ekonomiczną Polski w czasie ostatnich wojen. Prezentowane są tu rozmaite historyczne dokumenty, archiwalne zdjęcia oraz banknoty i środki płatnicze wprowadzane na różnych obszarach ziem polskich pod okupacją najeźdźców.

PRL

W sali poświęconej Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej można poznać historię polskiej gospodarki w drugiej połowie XX wieku, dowiedzieć się, czym była gospodarka centralnie planowana i jakie były społeczno-ekonomiczne konsekwencje upaństwowienia życia gospodarczego.

Symboliczny podział przestrzeni na dwa poziomy narracji daje możliwość porównania propagandy z ówczesną rzeczywistością – część

górną nawiązuje do wzniosłych haseł propagandowych i oficjalnie głoszonej ideologii, strefa dolna prezentuje standard życia przeciętnego obywatela i rzeczywisty poziom rozwoju gospodarczego kraju.

Zgromadzono tu bogaty zbiór kartek i bonów towarowych oraz książeczek oszczędnościowych tamtego okresu.

Transformacja

Przełomowym momentem polskiej historii XX wieku była transformacja gospodarcza.

Ekspozycja przybliży najważniejsze procesy i reformy, które doprowadziły do odbudowy gospodarki wolnorynkowej oraz zorganizowania nowych instytucji finansowych.

Gięda i rynki finansowe

Gięda jest symbolem świata finansów XX wieku. Ta przestrzeń Centrum Pieniądza NBP pozwala zdobyć wiedzę na temat historii jej powstania, zasad i regulacji, jakim podlega, oraz jej oddziaływania na sytuację ekonomiczną współczesnego świata.

Odwiedzający mogą wziąć udział w procesie zakupu i sprzedaży różnych form kapitału pieniężnego oraz spotkać się z interaktywnym maklerem, który wytłumaczy skomplikowane pojęcia i terminy dotyczące giędy.

Nowoczesne systemy płatnicze

Dzięki interaktywnym instalacjom można zobaczyć, na czym polega obieg pieniądza pomiędzy bankami, oraz zdobyć praktyczne umiejętności związane z bankowością internetową. Zwiedzający może również zajrzeć do wnętrza bankomatu i poznać jego mechanizm.

Ekspozycja prezentuje historię i rozwój bezgotówkowych instrumentów płatniczych.

Unie walutowe i gospodarcze

Od zarania dziejów pieniądź skłaniał ludzi do tworzenia koalicji gospodarczych, które miały zapewnić im dobrobyt, wysokie zyski i silniejszą pozycję. W ciągu stuleci powstawały unie, stowarzyszenia i kompanie scalające obieg gospodarczy i finansowy. W tej sali zaprezentowane są europejskie tradycje w tym zakresie.

Dzieje unii monetarnych i gospodarczych to również historia działań politycznych i ekonomicznych, które doprowadziły do stworzenia

kolejnych europejskich wspólnot, aż do podpisania traktatu z Maastricht i powstania Unii Europejskiej.

Dzięki licznym aplikacjom multimedialnym można się dowiedzieć, jak różnorodne formy wspólnego rynku scalają mniejsze podmioty w jeden organizm gospodarczy.

Twórca i produkcja pieniądza

Pieniądze – zarówno monety, jak i banknoty – projektują artyści. Oprócz funkcji użytkowej środki płatnicze są również znakiem kultury, małym dziełem sztuki powielonym w milionach egzemplarzy.

W tej sali pokazany jest cały proces powstawania pieniądza – od artystycznej wizji do wersji finalnej, która trafia do naszego portfela.

Ekspozycja, stylizowana na halę produkcyjną, została podzielona na dwie strefy. W pierwszej znajduje się warsztat pracy artysty, jego narzędzia i materiały do pracy oraz postaci twórców, którym zawdzięczamy współczesne środki płatnicze. Druga część przybliży proces produkcji pieniądza: na zwiedzających czekają prezentacje multimedialne oraz działające modele maszyn drukarskich i menniczych.

Pieniądz w sztuce

Pieniądz wywiera istotny wpływ na nasze życie. Jest częścią naszej codzienności. Bardzo często decyduje o naszym powodzeniu, pozycji społecznej, otwiera przed nami nowe możliwości. Nic zatem dziwnego, że zawsze wzbudzał silne emocje. Ujściem dla tych emocji często była twórczość artystyczna.

Motyw pieniądza pełni w sztuce rolę inspiracji lub symbolu. Bywa pretekstem do udzielenia wskazówek moralnych czy filozoficznych lub do podejmowania poważnych tematów religijnych.

CARRACCIO, PAVOLANNE DE. MATILDE
N LUICI DEI FRANCESI, 1599-1600, RZYM

FROM TO THE BURY OF CHRIST, AND TO HIS COMPARISON
CHANGE IN HIS LIFE IS SET TO OCCUR. HE WILL TURN HIS

© BRIDGEMANFRANCES.COM / FOTOCHANNEL.COM

Na bank ciekawe!

Na bank ciekawe to wspólny tytuł serii pięciu interaktywnych warsztatów edukacyjnych, związanych tematycznie z treściami prezentowanymi w Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka.

Każdy warsztat jest prowadzony za pomocą odrębnego zestawu pomocy dydaktycznych, zaprojektowanych tak, by w prosty i atrakcyjny sposób przedstawić zagadnienia związane z historią pieniądza, bankowości i systemami płatniczymi; zagadnieniami potocznie postrzeganymi jako skomplikowane. Pomoce dydaktyczne mają wysoki

poziom merytoryczny oraz dopracowaną wizualnie formę, która wzbudza zainteresowanie i zachęca do zgłębienia tematu.

Zespołowi projektowemu* przyświecało przekonanie, że podczas uczenia się ważna jest własna aktywność uczestników oraz współpraca w grupie wykonującej zadanie.

Prowadzący warsztaty edukator wspiera i pomaga w samodzielnym dochodzeniu do rozwiązań i zdobywaniu wiedzy. Praca w grupach ma dodatkowy wymiar, nieobecny często w edukacji szkolnej – potwierdza, że więcej osób to więcej pomysłów i rozwiązań, oraz uczy współodpowiedzialności za wykonanie zadania.

3. Woreczki z artefaktami

placidla

 <p>Kontynent: Afryka przeznaczenie: all naprawdzenie: - piasek - ciemno - bryła oszku</p> <p>Symbol: lew</p> 	 <p>Kontynent: Azja przeznaczenie: lapa kaczki naprawdzenie: - siatka rybacka - murmur - węgiel</p> <p>Symbol: papuga</p>
 <p>Kontynent: Afryka przeznaczenie: zboże naprawdzenie: - nasiona słonecznika - sytycha - gruch</p> <p>Symbol: niedźwiedź</p> 	 <p>Kontynent: Azja przeznaczenie: muszle naprawdzenie: - sytycha - karabiny - kora</p> <p>Symbol: koń</p>

Warsztat 1: Ale Bank!

Zajęcia dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej

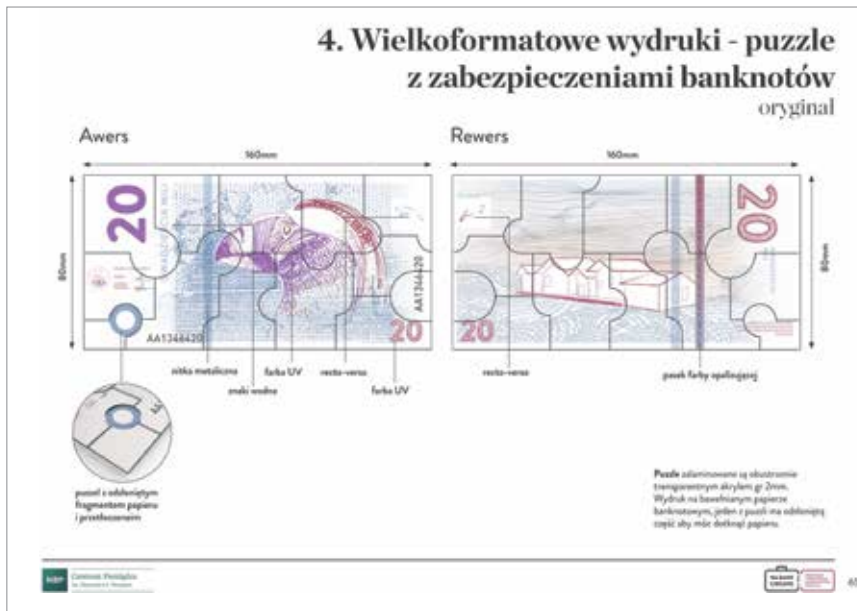
Poznanie historii bankowości może być fascynujące, zwłaszcza gdy przybiera formę zabawy intelektualnej. Pokazanie związku między działaniami banku a naszym codziennym życiem również nie musi polegać na objaśnianiu, co to takiego oprocentowanie albo po co nam lokata. Te wiadomości uczestnicy zdobędą samodzielnie, „budując” współczesny bank, korzystając z własnego doświadczenia i dotychczasowej wiedzy.

Warsztat 2: Pieniądzem może być wszystko

Zajęcia dla najmłodszych uczniów szkoły podstawowej

Jak płacono zanim wynaleziono monety? Czy skóry, muszle i ziarna kakao mogą być pieniędzmi? Uczniowie staną się badaczami rozpoznającymi przedmioty służące jako

4. Wielkoformatowe wydruki - puzzle z zabezpieczeniami banknotów oryginal

placidła. Dodatkowo – ponieważ odkrywanie świata to świetna zabawa – na wielkiej mapie trzeba będzie odnaleźć kontynent, na którym stosowano dane placidło.

Warsztat 3: Twórca i produkcja pieniądza

Zajęcia dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej

Pieniądże po prostu są. Sięgamy po nie do portfela i nie zastanawiamy się, skąd się biorą, jak się je robi ani dlaczego wyglądają tak a nie inaczej. A przecież to dzieła sztuki i zaawansowane projekty techniczne, dobrze zabezpieczone przed fałszowaniem. Uczestnicy zajęć poznają proces produkcji pieniędzy oraz doświadczą, jakie zadania stoją

przed projektantem banknotów, który swoją wizję artystyczną musi dostosować do obowiązujących zasad.

Warsztat 4: Sprawdzam! Laboratorium autentyczności pieniądza

Zajęcia dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum

Podrabianie pieniędzy to przestępstwo! Nietety, fałszerstwa się zdarzają. Warto więc wiedzieć, jak zabezpiecza się banknoty i w jaki sposób można odróżnić pieniądź prawdziwy od fałszywego. Uczestnicy zajęć nauczą się, jak odnaleźć zabezpieczenia banknotów. Oprócz sprawdzania „okiem i dotykiem” będą także korzystać z prostych urządzeń, lup i lamp UV.

Warsztat 5: Nowoczesne systemy płatnicze

Zajęcia dla uczniów gimnazjów i liceów

„Dematerializacja pieniądza” i rozwój technologii informatycznej zrewolucjonizowały sposób, w jaki regulujemy nasze płatności. Nowe technologie ułatwiają życie, choć mogą budzić obawy. O tym, jak bezpiecznie i „z głową” korzystać z nowoczesnych usług bankowych i systemów płatniczych, uczestnicy dowiedzą się, grając w specjalnie przygotowaną grę multimedialną.

Materiały do serii warsztatów *Na bank ciekawe* – wykonane z odpowiednich tworzyw, bezpieczne dla młodszych odbiorców – mieszczą się w specjalnie zaprojektowanych opakowaniach, ułatwiających ich przechowywanie i transport, tak by mogły być przewożone również środkami transportu miejskiego. Zajęcia będzie można prowadzić nie tylko w przestrzeni edukacyjnej Centrum Pieniądza NBP, ale też np. w świetlicach socjoterapeutycznych czy w szpitalach dziecięcych. Dzięki temu odbiorcy, którzy nie mają możliwości dotrzeć do Centrum Pieniądza NBP, będą także mogli skorzystać z naszych warsztatów.

Warsztaty są:

- atrakcyjne tematycznie i wizualnie
- ciekawe dla uczestników i animatorów
- dobrze przygotowane pod względem metodologii prac
- zaprojektowane tak, aby wzbudzać pozytywne emocje.

■ M. Katarzyna Rokosz
Marta Dulnicz

Centrum Pieniądza NBP będzie można zwiedzać z audioprzewodnikiem

Będzie to MOVI Guide Pro – przenośny audioprzewodnik przeznaczony do multimedialnego zwiedzania obiektów zamkniętych oraz przestrzeni otwartych. W trakcie zwiedzania odbiornik lokalizuje aktualne położenie zwiedzającego względem wcześniej ustalonych obiektów i obszarów. W zależności od tego rozpoczyna odtwarzanie wcześniej przygotowanych nagrań.

Urządzenie może pracować w kilku trybach:

- Tryb automatyczny – podstawowy tryb pracy urządzenia. Urządzenie będące w tym trybie automatycznie rozpoznaje:
  - Obiekty oznaczone znacznikami MOVI Marker

- Obiekty, w pobliżu których znalazł się lokalizator GPS
- Obecność przewodnika z urządzeniem MOVI Transmitter

Po zbliżeniu się do obiektu przewodnik odtwarza przygotowane materiały, stopniowo rozwijając dany temat. Jeżeli użytkownik odejdzie od aktualnie omawianego obiektu, urządzenie przerywa nagranie i zaczyna nowe dla kolejnego najbliższego obiektu. W przypadku gdy turysta postanowi wrócić, system zacznie odtwarzać informacje od momentu, w którym poprzednio zakończono odtwarzanie.

- Tryb półautomatyczny – tryb pracy odpowiedni dla użytkowników chcących samodzielnie wybrać obiekty, na temat których chcą posłuchać informacji. Urządzenie tak jak w przypadku trybu automatycznego rozpoznaje obiekty będące w pobliżu, dzięki czemu turysta może wybrać, który obiekt jest bardziej interesujący, aby następnie posłuchać informacji na jego temat. Tryb aktywowany poprzez wybór z menu opcji: *Obiekty w pobliżu*.

- Tryb „pilota do telewizora” – funkcjonalność interaktywna dająca możliwość wyboru nagrania poprzez wskazanie eksponatu i akceptację przyciskiem PLAY/PAUZA.

■ Jacek Wownysz

Bankoteka

Magazyn Centrum Pieniądza NBP
im. Sławomira S. Skrzypka

Wydawca:

Departament Edukacji i Wydawnictw

Adres:

ul. Świętokrzyska 11/21,
00-919 Warszawa
tel. 22 185 91 01
centrumpieniadza@nbp.pl

Redakcja:

Stanisław Gorący
Współpraca: Marta Dulnicz, Robert J. Kudelski,
Antonina Marnic, Magdalena Rakowska, M. Katarzyna
Rokosz, Joanna Sienkiewicz, Jacek Wownysz

Projekt graficzny:

Piotr Kotela

Fotografie:

Włodzimierz Dąbkowski

Poznaj fascynujący świat pieniądza!

HISTORIA – EKONOMIA – EDUKACJA

